

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	389
Land:	Etiopien
Kilde:	Landinfo
Titel:	Etiopia/Eritrea: Passering av landegrensen, registrering og andre forhold for eritreiske flyktninger i Etiopia i 2018-2019
Udgivet:	14. februar 2020
Optaget på baggrundsmaterialet:	11. maj 2020

Etiopia/Eritrea: Passering av landegrensen, registrering og andre forhold for eritreiske flyktninger i Etiopia i 2018-2019

- Åpning og stenging av landegrensen mellom Etiopia og Eritrea
- Grensepassering
- Tall og trender
- Registreringsprosessen
- Opphold og bevegelsesfrihet
- Dokumentasjon på identitet og flyktningstatus
- Eritreere som passerer grensen til Etiopia uten å registrere seg som flyktning

Innledning

Den 9. juli 2018 signerte Etiopia og Eritrea en fredsavtale (Governments of Ethiopia and Eritrea 2018; Deutsche Welle 2018; Ghebrehiwet 2019). Gjennom avtalen sa partene seg blant annet enige i gjenopptakelse av kommunikasjon, handel og transport mellom landene. Som et konkret tiltak, ble landegrensen mellom Etiopia og Eritrea åpnet den 11. september 2018, for første gang siden landene gikk til krig mot hverandre i 1998 (AFP 2019). Noen måneder senere stengte Eritrea grensen igjen, uten at myndighetene ga noen offisiell begrunnelse for dette (Shaban 2019).

Denne responsen belyser situasjonen i perioden 2018 og 2019 med tanke på kryssing av landegrensen, registrering og andre forhold for eritreiske flyktninger i Etiopia. Forrige gang Landinfo undersøkte disse forholdene, var i 2015 (se Landinfo 2016). Mange forhold er uendret, men på enkelte områder har situasjonen blitt noe annerledes.

Responsen bygger blant annet på informasjon innhentet under informasjons-innhentingsreiser til Etiopia høsten 2018 og høsten 2019, samt skriftlig kilde-materiale. Under reisen i 2018 besøkte Landinfo selv grenseområdet mot Eritrea. Alle muntlige kilder er anonymiserte av hensyn til deres arbeidssituasjon.

Som det fremgår i punktene under, er etiopiske myndigheter generelt svært fleksible og rause i møtet med eritreiske flyktninger. Dette budskapet understrekes behørig av kildene.

Åpning og stenging av landegrensen

Fire offisielle grenseoverganger mellom Etiopia og Eritrea var åpne på ulike tidspunkt i løpet av perioden fra september 2018 til april 2019 (se tabell 1). Zalambesa og Rama ligger sentralt mellom den eritreiske hovedstaden Asmara og den etiopiske byen Mekele, som er hovedstaden i Tigray-regionen. Bure og Humera har derimot begge en mer perifer beliggenhet mot henholdsvis Djibouti og Sudan.

Tabell 1: Åpning og stenging av offisielle grenseoverganger mellom Etiopia og Eritrea

Grenseovergang	Åpnet	Stengt
Bure (ET) – Debay Sima (ER)	11. september 2018	22. april 2019
Zalambessa (ET) – Serha (ER)	11. september 2018	26. desember 2018
Rama (ET) – Ksadika (ER)	17. september 2018	26. desember 2018
Humera (ET) – Oum Hajer (ER)	7. januar 2019	18. april 2019

Utarbeidet av Landinfo på bakgrunn av Ahmed 2018; Asharq Al-Awsat 2019; BBC 2018; Borkena 2019a, 2019b & 2019c; Meseret 2018; Reuters 2018; Shaban 2019; Tesfa News 2018 og Woldie 2019.

Grensepassering da grensen var åpen

Grenseåpningen i september 2018 innebar at eritreere og etiopiere i praksis kunne krysse grensen fritt i begge retninger uten noen form for tillatelse (møter med kilde A 2018 og kilde B 2018; Norwegian Refugee Council 2018). Det eneste tiltaket som etter hvert ble innført på eritreisk side, var at grensevaktene noterte ned navnene til eritreiske borgere som krysset grensen til Etiopia (møter med ARRA 2018a og kilde C 2018; Landinfo 2019, s. 2).¹ Flere av kildene Landinfo møtte i Etiopia høsten 2018, forklarte at mange eritreere de første ukene etter grenseåpningen hadde vanskelig for å tro at det var mulig å krysse grensen fritt, men at det etter hvert kjørte fullastede busser mellom Asmara og Mekele. Da Landinfo selv besøkte Rama i november 2018, møtte vi en rekke eritreere som akkurat hadde krysset den offisielle grenseovergangen med små barn og mye bagasje.

¹ Det er usikkert når eritreiske grensevakter begynte med dette, men ifølge kilde C (telefonsamtale 2019) ble tiltaket innført «noen uker» etter at grensen åpnet i september 2018.

Ovennevnte står i sterk kontrast til hvordan eritreere måtte krysse grensen før åpningen i september 2018, nemlig illegalt og gjerne ved hjelp av smugler og i ly av nattemørket (se Landinfo 2016). Det er imidlertid viktig å understreke at mange eritreere også da grensen var åpen, tok seg over på «gamlemåten». Det etiopiske Agency for Refugee and Returnee Affairs² (ARRA, møte 2018b) opplyste at cirka én av seks eritreere som registrerte seg som flyktning i Etiopia etter grenseåpningen, krysset grensen utenfor de offisielle grenseovergangene, enten åpent eller skjult. Ifølge ARRA skyldtes dette i stor grad at folk valgte korteste vei, men også fordi desertører unngikk de offisielle grenseovergangene av frykt for å bli arrestert av grensevaktene.

Innstramming og stenging

I desember 2018 innførte Eritrea krav om at personer som ønsket å krysse grensen, måtte fremvise pass og utreisetillatelse (EASO 2019, s. 45 og 48; Special Rapporteur on the situation of human rights in Eritrea 2019, s. 15). Som det fremgår av tabell 1, stengte Eritrea i slutten av samme måned også grenseovergangene ved Rama og Zalambessa (se også EASO 2019, s. 48).³ Ifølge kilde D (telefonsamtale 2019), som besøkte grenseovergangene ved Rama og Zalambessa i januar 2019, opplevdes det som om grenseovergangene fortsatt var åpne. Dette underbygges også av kilde C (telefonsamtale 2019), som forklarte at eritreiske grensevakter generelt er overbærende («lenient») mot eritreere som ønsker å forlate landet og i liten grad hindrer folk fra å krysse grensen bare noen hundre meter utenfor de offisielle grenseovergangene.

Enkelte kilder viser til at kravet om pass og utreisetillatelse ikke gjaldt ved grenseovergangen ved Humera, som åpnet i januar 2019, og at eritreere her kunne søke om tillatelse til å krysse grensen fra den lokale administrasjonen i Om Hager (Landinfo 2019, s. 2; kilde D, e-post 2019; Signer 2019). I april 2019 ble de to gjenværende grenseovergangene, Bure og Humera, stengt (se også EASO 2019, s. 48).

Kildene er samstemte i at grensen etter stengingen i april 2019, på samme måte som etter stengingen i desember 2018, fortsatt var svært porøs. Kilde C (telefonsamtale 2019) forklarte at grensen fortsatt opplevdes som åpen fordi så mange eritreere tilsynelatende enkelt tar seg over den *utenfor* de offisielle grenseovergangene. Kilden utdypet dette ved å vise til at Eritrea ikke har nok grensevakter til å dekke hele grensen og at vaktene som er utplassert langs grensen, ikke er på vakt døgnet rundt. Andre kilder viser til at eritreiske grensevakter gjerne

² ARRA het tidligere Administration for Refugee og Returnee Affairs, og denne betegnelsen brukes fortsatt enkelte steder, blant annet i offisielle dokumenter utstedt av ARRA (kilde C, telefonsamtale 2019).

³ Etter Landinfos vurdering er det noe uklart om «stengt» innebærer en fysisk stenging av disse grenseovergangene eller refererer til kravet om pass og utreisetillatelse (Landinfo 2019, s. 2; Reuters 2018). For alle praktiske formål innebar stengingen uansett at folk flest ikke lenger fritt kunne krysse de offisielle grenseovergangene.

snur seg vekk når de ser noen som forsøker å krysse grensen, og at de i noen tilfeller til og med viser dem vei (EASO 2019, s. 48 og 51).

Kildenes forklaring om at grensen opplevdes som åpen også etter innstrammingene i desember 2018 og stengingen i april 2019, med tanke på hvor mange eritreere som fortsatt krysset grensen, men da utenom de offisielle grenseovergangene, underbygges av tilgjengelig tallmateriale (se under).

Tall og trender

Detaljert tallmateriale over hvor mange eritreere som har blitt registrert som flyktninger i Etiopia etter september 2018, er ikke åpent tilgjengelig. Tall på hvor mange eritreere som tar seg over landegrensen til Etiopia uten å registrere seg som flyktninger, finnes ikke. Det er likevel ingen tvil om at grenseåpningen i september 2018 resulterte i at mange flere eritreere krysset grensen.

Ifølge UNHCR (2019, s. 8) økte antall nyregistrerte eritreiske flyktninger i Etiopia fra i gjennomsnitt 50 daglig før grenseåpningen til i gjennomsnitt 390 daglig frem til slutten av 2018, altså nesten 42 000 nyankomne flyktninger i perioden fra september til og med desember 2018. FNs spesialrapportør for menneskerettighetssituasjonen i Eritrea viser til liknende tall; ifølge dem ble cirka 45 000 eritreere registrert som flyktninger i Etiopia i denne perioden (Special Rapporteur on the situation of human rights in Eritrea 2019, s. 14). Til sammenlikning ble det ifølge UNHCR (2018, s. 5) gjennom hele 2017 registrert cirka 25 000 eritreiske flyktninger i Etiopia.

Opptil 90 % av dem som ble registrert som eritreisk flyktning i 2018 etter grenseåpningen, var ifølge kildene kvinner og barn, inkludert enslige mindreårige (kilde A, møte 2018; kilde C, telefonsamtale 2019). Landinfos egne observasjoner i Endabaguna høsten 2018 underbygger dette. Mange av disse flyktningene ønsket å gjenforenes med familie i Etiopia eller andre deler av verden (se også Norwegian Refugee Council 2018). Det store flertallet av flyktningene som passerte landegrensen i denne perioden, krysset grensen til den etiopiske regionen Tigray (Special Rapporteur on the situation of human rights in Eritrea 2019, s. 14).

Etter innstrammingen i desember 2018, gikk antallet eritreere som registrerte seg som flyktning i Etiopia noe ned. FNs spesialrapportør for menneskerettighetssituasjonen i Eritrea (Special Rapporteur on the Situation of Human Rights in Eritrea 2019, s. 15) viser til at i gjennomsnitt 250–300 personer krysset landegrensen fra Eritrea til Etiopia daglig i februar og mars 2019. Tallene er likevel fortsatt mye høyere enn før grenseåpningen. Ifølge UNHCR ble det i hele 2019 registrert cirka 73 000 eritreiske flyktninger i Etiopia, som tilsvarer i gjennomsnitt 6000 ankomster per måned (UNHCR 2020, s. 6 og 9).⁴ Dette indikerer at tallet

⁴ Tall fra UNHCR (2020, s. 9) indikerer at afarer utgjorde cirka 30 % av disse. Se også fotnote 7.

igjen gikk noe ned etter at grensen stengte i april 2019, men viser at det fortsatt kom langt flere eritreiske flyktninger til Etiopia også etter dette enn før grensen åpnet i september 2018.

Registreringsprosessen

Etiopia betrakter eritreere som «prima facie»-flyktninger, og eritreere får innvilget flyktningstatus i Etiopia på generelt grunnlag ved registrering (UNHCR 2019, s. 5; kilde C, telefonsamtale 2019). Dette innebærer at det ikke foretas noen individuell vurdering av eritreeres beskyttelsesbehov (kilde E, møte 2019). Denne praksisen kan være i ferd med å endre seg i 2020.⁵

Den innledende registreringen av eritreiske flyktninger gjøres av ARRA ved ulike inngangspunkter («entry points») som er spredt langs hele grensen.⁶ Eritreere finner gjerne veien til disse punktene på egen hånd, eventuelt med hjelp fra etiopiske sikkerhetsstyrker eller lokale etiopiere som de møter i grenseområdet. Ved inngangspunktene innhenter ARRA grunnleggende informasjon som navn, familiestørrelse og militær bakgrunn (kilde C, telefonsamtale 2019). Oppholdstiden ved inngangspunktet i Rama var opptil to netter (ARRA, møte 2018c), men dette kan etter Landinfos forståelse variere fra punkt til punkt.

Flyktningene transporteres deretter videre til mottaks- og registreringssenteret i Endabaguna, der registreringen fullføres.⁷ Her registreres flyktningene først av ARRA, og deretter også av UNHCR.⁸ UNHCR baserer seg på registreringen til ARRA, men organisasjonene benytter ulike databaser som ikke er knyttet sammen (ARRA, møte 2019). UNHCR registrerer også biometriske data i form av bilde, fingeravtrykk og irisopptak, samt informasjon om familierelasjoner.

Ifølge ARRA (møter 2018a-c) foretar de en grundig nasjonalitetssjekk av personer som registreres som eritreisk flyktning. På spørsmål om hvordan de tar stilling til hvorvidt en person faktisk er fra Eritrea, forklarte ARRA at de først og fremst ser hen til vedkommendes dialekt, kunnskap om lokale forhold i Eritrea og (eventuelle) ID-dokumenter. Landinfo fikk dessverre ikke observere dette i praksis da vi besøkte Endabaguna i november 2018, men ARRA (møte 2018b)

⁵ Landinfo har mottatt informasjon om at Etiopia kan ha endret praksis i januar 2020 (kilde I, e-post 2020; kilde J, e-post 2020), men er i skrivende stund ikke kjent med at etiopiske myndigheter har gjort dette offisielt. Denne responsen omhandler uansett perioden 2018-2019.

⁶ Landinfo har ingen oppdatert og uttømmende oversikt over alle inngangspunktene. Da Landinfo undersøkte denne tematikken tidligere, fantes det atten punkter i Tigray-regionen og ni i Afar-regionen (Landinfo 2016, s. 10).

⁷ Registreringen av etniske afarer foregår normalt noe annerledes (kilde C, telefonsamtale 2019; Landinfo 2016, s. 10-11). Disse krysser i all hovedsak grensen til den etiopiske Afar-regionen fremfor Tigray-regionen, og transporteres da ikke den lange avstanden til Endabaguna for registrering, men registreres i en av de to flyktningleirene i Afar-regionen, Asayita og Berhale (se fotnote 9).

⁸ Da Landinfo undersøkte tematikken i 2016, understrekte en sentral kilde at det ikke er gitt at enhver person sendes videre fra ARRA til UNHCR (Landinfo 2016, s. 11).

opplyste at de på daværende tidspunkt hadde 30 ansatte i senteret som registrerte opptil flere hundre flyktninger daglig. Ifølge kilde A (møte 2018) bruker ARRA normalt under én time på bakgrunnssjekk og registrering per person. Ifølge kilde E (møte 2018) er det i noen tilfeller bare snakk om «noen minutter». Kilde C (telefonsamtale 2019) mente at ARRA er gode til å skille eritreiske tigrinjaer fra etiopiske tigrinjaer, men at de har vanskelig for å skille eritreiske afarer fra etiopiske afarer.

Ifølge ARRA (møte 2018b) oppholder flyktninger seg normalt tre dager i Endabaguna, men dette kan variere.

Opphold og bevegelsesfrihet i Etiopia etter registrering

Etter registrering i Endabaguna henvises flyktninger normalt til opphold i en flyktningleir (se også UNHCR 2018).⁹ Kilde C (møte 2018) forklarte at opphold i leirene også fungerer som en kontrollmekanisme ved at eventuelle etiopiere som utgir seg for å være eritreere, avsløres ved at de «faller utenfor» det sosiale miljøet i leiren. Ingen av kildene mente at slike forsøk på å utgi seg for å være av uriktig nasjonalitet er utbredt.

Pass permit

Flyktninger som henvises til å oppholde seg i en flyktningleir, er i utgangspunktet pålagt å søke ARRA om tillatelse for å bevege seg utenfor leiren, for eksempel for å besøke familie, motta særskilt medisinsk behandling eller søke om familieinnvandring ved en vestlig ambassade i Addis Abeba. En slik tillatelse omtales som «pass permit». Dette utstedes i form av et håndskrevet A4-ark, er gyldig for et gitt tidsrom, typisk tre eller seks måneder, og kan fornyes utenfor leirene (kilde F, møte 2018; Landinfo 2016, s. 16). Slike tillatelser innvilges normalt uten problemer (ARRA, møte 2018a), selv allerede i Endabaguna (kilde F, møte 2018).¹⁰ Kilde C (møte 2018; telefonsamtale 2019) understrekte imidlertid at etiopiske myndigheter i liten grad håndhever pass permit-systemet, og at svært mange flyktninger forlater leirene uten tillatelse. Kilden underbygget dette ved å vise til at pass permits ikke registreres i noe felles datasystem. Ifølge kilde E (møte 2019) har ikke etiopiske myndigheter ressurser til å spore opp flyktninger som oppholder seg utenfor leirene uten tillatelse.

⁹ Seks flyktningleirer i Etiopia er forbeholdt eritreiske flyktninger: Adi-Harush, Mai-Aini, Hitsats og Shimelba i Tigray-regionen, og Asayita og Berhale i Afar-regionen (se UNHCR 2018a-2018f for detaljer om leirene). De to sistnevnte leirene er forbeholdt eritreiske afarer.

¹⁰ Dette betyr blant annet at flyktninger som ønsker å søke om familiegjenforening ved en vestlig ambassade i Addis Abeba, kan gjøre dette uten at de nødvendigvis må innom en flyktningleir først (kilde C, telefonsamtale 2019).

Urbane flyktninger

Flyktninger kan unntas fra hovedregelen om å oppholde seg i en flyktningleir. Eritreiske flyktninger som unntas fra hovedregelen, faller i to ulike kategorier: 1) urbane flyktninger («urban assisted refugees»), og 2) sponsete flyktninger (se under). Det foreligger ingen offisielle tall på hvor mange eritreiske flyktninger som har fått innvilget status som urbane flyktninger, men ifølge kilde E (møte 2018) er det snakk om «svært få». Kilden forklarte at denne statusen i all hovedsak er forbeholdt flyktninger med et varig behov for medisinsk behandling eller beskyttelse som ikke kan dekkes i flyktningleirene. Som det fremgår av navnet, gir status som urban flyktning rett til å oppholde seg i Addis eller en annen by der flyktningens særskilte behov kan imøtekommes.

Sponsete flyktninger

Etiopia har siden 2007 ført en såkalt «out-of-camp policy (OCP)» overfor eritreiske flyktninger (Geiser 2013, s. 7). Denne politikken gjør det mulig for eritreiske flyktninger å søke om å få oppholde seg utenfor en flyktningleir ved å søke om status som såkalt OCP-flyktning (sponset flyktning). For å få innvilget status som sponset flyktning, må i utgangspunktet en etiopisk statsborger påta seg ansvaret for å ta vare på flyktningen. I motsetning til urbane flyktninger, mottar altså sponsete flyktninger ikke støtte fra etiopiske myndigheter.

Eritreiske flyktninger kan normalt ikke søke om status som sponset flyktning før de har tilbrakt en gitt tid i en flyktningleir. Da Landinfo besøkte Etiopia høsten 2018, viste kildene til at det før grenseåpningen var snakk om minimum 45 dager.¹¹ Åpningen av grensen og det etter hvert påfølgende store antallet flyktninger medførte imidlertid at etiopiske myndigheter besluttet å fjerne kravet om oppholdstid i flyktningleir (møter med ARRA 2018a og kilde E 2018). Selv om det heller ikke her finnes offisielle tall, er kildene samstemte i at det ble innvilget tusenvis av slike tillatelser høsten 2018, gjerne allerede i Endabaguna (altså uten at flyktningene i det hele tatt var innom en flyktningleir), og selv om sponsoren selv er eritreisk flyktning (ARRA, møte 2019; kilde C, telefonsamtale 2019). Kildene Landinfo møtte i november 2018, understrekte at dette skyldtes en unntakstilstand gitt det store antallet nyankomne flyktninger. Kravet om minimum 45 dagers oppholdstid i flyktningleir for å kunne søke om status som sponset flyktning, har senere blitt gjeninnført, men det er uklart akkurat når (ARRA, møte 2019; kilde C, telefonsamtale 2019). Enkelte flyktninger får ifølge kilde E (møte 2019) innvilget status som sponset flyktning før det har gått 45 dager, men de må i hvert fall tilbringe noe tid i en leir.

Ifølge ARRA (møte 2019) er det mulig å gi avkall på status som sponset flyktning og dermed få støtte fra etiopiske myndigheter som normalt.

¹¹ Da Landinfo undersøkte dette i september 2015, var det snakk om seks måneder (Landinfo 2016, s. 14).

Arbeid

Flyktninger har ikke rett til å arbeide i Etiopia. Den nye flyktningloven av januar 2019, som ikke har blitt fullt implementert ennå, er tvetydig og vag på dette området, og endrer ikke nødvendigvis situasjonen (kilde E, møte 2019; Reuters 2019). Mange eritreiske flyktninger jobber likevel i den uformelle økonomien i Etiopia. Dette tolereres av etiopiske myndigheter, men gjør flyktningene sårbare for utnyttelse (kilde C, telefonsamtale 2019; kilde E, møte 2019).

Dokumentasjon på identitet og flyktningstatus

Da Landinfo besøkte inngangspunktet i Rama i november 2018, forklarte ARRA-representanten på stedet at de fleste eritreere hadde med seg en eller annen form for ID-dokument fra Eritrea ved registrering. Dette ble også bekreftet i møter med ARRA i Endabaguna (2018) og av ARRA i Addis Abeba i 2019. Kilde E (møte 2019) forklarte at noen ikke tok med seg ID-dokumenter, men at disse gjerne hadde en kopi av dokumentene på e-postkonto. Tidligere beslagla ARRA eritreiske ID-dokumenter ved registrering (Landinfo 2016, s. 11), men under reisen i 2018 opplyste ARRA at flyktningene fikk beholde dokumentene. Det er uklart når denne rutinen ble endret.¹²

Eritreere som er registrert som flyktninger i Etiopia, skal som nevnt i utgangspunktet kunne gjenfinnes både i ARRAs og UNHCRs databaser (se også Landinfo 2016, s. 14). Alle flyktningene registreres med et unikt nummer (ARRA, møte 2019).

Ifølge ARRA (møte 2019) skal flyktninger motta en bekreftelse på at de har registrert seg («proof of registration»). Det er imidlertid uklart i hvilken grad dette er eller har vært tilfellet, spesielt da grensen var åpen.

Registrerte flyktninger over 14 år skal videre få utstedt et ID-kort av ARRA, men i praksis har ikke alle dette.¹³ Selv før grenseåpningen i september 2018, var det stor restanse på utstedelse av ID-kort til flyktninger, og restansen vokste ytterligere ved at arbeidet med å utstede ID-kort ble satt på vent da grensen åpnet (kilde C, møte 2018; kilde E, møte 2019). Da Landinfo undersøkte dette i november 2015, fikk vi opplyst at alle sponsede flyktninger hadde ID-kort (Landinfo 2016, s. 14), men ifølge kilde C (telefonsamtale 2019) og kilde E (møte 2019) er ikke dette lenger tilfellet. Som påpekt tidligere, fikk svært mange flyktninger status som sponset flyktning da grensen var åpen. De som fikk innvilget status som sponset flyktning på denne tiden, fikk i all hovedsak beskjed fra ARRA om å komme tilbake senere for å få ID-kort (kilde C, møte 2018).

¹² Da Landinfo undersøkte tematikken i september 2015, beslagla ARRA eritreiske ID-dokumenter (Landinfo 2016, s. 11).

¹³ De tre ulike kategoriene av eritreiske flyktninger i Etiopia, dvs. leirflyktninger, urbane flyktninger og sponsede flyktninger, mottar relativt like ID-kort (se Landinfo 2016, s. 14 og 15).

Leirflyktninger får utstedt et rasjoneringskort fra UNHCR (ARRA, møte 2018a; Landinfo 2016, s. 13). Rasjoneringskortet utstedes per familie/husholdning og har et unikt nummer. Kortnummeret er koblet til en spesifikk flyktning i UNHCRs datasystem.

Som allerede bemerket, håndheves pass permit-systemet i liten grad, men en pass permit gjelder som ID-dokument for flyktninger i Etiopia (ARRA, møte 2018a).

Attester på fødsel, ekteskap, skilsmisse og død i Etiopia

Siden oktober 2017 har flyktninger i Etiopia kunnet registrere og få utstedt attest for såkalte «vital events», herunder fødsel, ekteskap, skilsmisse og død, hos det etiopiske Vital Events Registration Agency (VERA) (Etiopias ambassade i London 2017; ARRA, møte 2018a). VERA har kontorer rundt omkring i Etiopia, inkludert i alle flyktningleirene (ARRA, møte 2019). Registreringen er i utgangspunktet ment å omfatte hendelser som skjer på etiopisk jord, men også hendelser som fant sted i Eritrea kan i noen tilfeller bli registrert av VERA, for eksempel hvis en flyktning har behov for en attest i forbindelse med søknad om familiegjenforening ved en ambassade i Addis Abeba. Attestene har lik utforming som tilsvarende attester for etiopiske borgere, men har i tillegg informasjon om at vedkommende er flyktning (se Landinfo 2020).

Eritreere som krysser grensen uten å registrere seg som flyktning

Før Etiopia og Eritrea signerte fredsavtalen, var grenseområdet mellom landene sterkt militarisert på begge sider av grensen. På etiopisk side innebar dette høy militær tilstedeværelse i form av kontrollposter og patruljer, noe som resulterte i at eritreere som lyktes i å ta seg over grensen, i all hovedsak ble fanget opp av etiopiske soldater (Landinfo 2016, s. 10). Etter fredsavtalen har den etiopiske hæren redusert sin tilstedeværelse i grenseområdet. Dette betyr at eritreere som krysser grensen, lett kan ta seg gjennom grenseområdet til Addis Abeba og andre deler av Etiopia uten å bli registrert.

Det finnes som allerede nevnt ingen tall på hvor mange eritreere som krysser grensen til Etiopia uten å registrere seg som flyktning. Kildene er likevel samstemte i at mange eritreere etter grenseåpningen dro til Etiopia uten å registrere seg som flyktninger, men bare for å besøke slektninger, handle eller jobbe (se for eksempel Jeffrey 2019; møter med kilde A 2018, kilde B 2018 og kilde G 2018).

Eritreere som har tatt seg inn i Etiopia uten å registrere seg som flyktning innen 15 dager, har formelt sett ikke lovlig opphold i Etiopia og risikerer å bli ilagt dagbøter (kilde A, møte 2018; kilde H, e-post 2019). Det foreligger imidlertid ingen informasjon som tilsier at etiopiske myndigheter implementerer dette regelverket. Ifølge kilde E (møte 2019) har ikke myndighetene ressurser til dette. Dette underbygges av Landinfos samtaler med et tosifret antall eritreere i Addis i

november 2018. Ingen av dem hadde registrert seg som flyktning, og ingen av dem hadde opplevd problemer med etiopiske myndigheter etter fire til åtte ukers opphold i Etiopia. De uregistrerte eritreerne var også alle av den oppfatning at de kunne registrere seg som flyktning uten problemer når de selv måtte ønske det.

Eritreere som ønsker å formalisere oppholdet sitt i Etiopia ved å registrere seg som flyktning, skal i utgangspunktet følge registreringsprosessen som beskrevet ovenfor. Dette innebærer at de må tilbake til et av inngangspunktene ved grensen og deretter til Endabaguna. ARRA (møte 2018) begrunnet dette med at ansatte i Addis Abeba og andre steder i Etiopia ikke har tilstrekkelig kompetanse hva gjelder dialekt og lokalkunnskap til å kunne avdekke etiopiere som utgir seg for å være eritreere. ARRA (møte 2019) opplyste at det likevel gjøres unntak, blant annet for gravide. Ifølge kilde C (telefonsamtale 2019) blir også mindreårige unntaksvis registrert i Addis Abeba.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

AFP (2019, 7. januar). Ethiopia, Eritrea reopen another border crossing. *AFP*. Tilgjengelig fra <https://www.arabnews.com/node/1431836/world> [lastet ned 27. januar 2020]

Ahmed, H. (2018, 11. september). Ethiopia-Eritrea Border Opens for First Time in 20 Years. *New York Times*. Tilgjengelig fra <https://www.nytimes.com/2018/09/11/world/africa/ethiopia-eritrea-border-opens.html> [lastet ned 27. januar 2020]

Asharq Al-Awsat (2019, 7. januar). Ethiopia, Eritrea Reopen Another Border Crossing. *Asharq Al-Awsat*. Tilgjengelig fra <https://aawsat.com/english/home/article/1536256/ethiopia-eritrea-reopen-another-border-crossing> [lastet ned 27. januar 2020]

- BBC (2018, 11. september). Ethiopia-Eritrea border reopens after 20 years. *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/world-africa-45475876> [lastet ned 27. januar 2020]
- Borkena (2019a, 7. januar). Eritrea and Ethiopia opened Oumajir-Humera border. *Borkena Ethiopian News*. Tilgjengelig fra <https://borkena.com/2019/01/07/eritrea-and-ethiopia-opened-oumajir-humera-border/> [lastet ned 27. januar 2020]
- Borkena (2019b, 18. april). Eritrea closes Ethiopian border along Omhajer-Humera. *Borkena Ethiopian News*. Tilgjengelig fra <https://borkena.com/2019/04/18/eritrea-closes-ethiopian-border-along-omhajer-humera/> [lastet ned 27. januar 2020]
- Borkena (2019c, 22. april). Eritrea reportedly closed another border crossing with Ethiopia. *Borkena Ethiopian News*. Tilgjengelig fra <https://borkena.com/2019/04/22/eritrea-reportedly-closed-another-border-crossing-with-ethiopia/> [lastet ned 27. januar 2020]
- Deutsche Welle (2018, 9. juli). Ethiopia, Eritrea officially end war. *Deutsche Welle*. Tilgjengelig fra <https://www.dw.com/en/ethiopia-eritrea-officially-end-war/a-44585296> [lastet ned 27. januar 2020]
- EASO, dvs. European Asylum Support Office (2019, september). *Eritrea National service, exit, and return*. Malta: EASO. Tilgjengelig fra <https://www.sem.admin.ch/dam/data/sem/internationales/herkunftslander/afrika/eri/ERI-ber-easo-national-service-e.pdf> [lastet ned 27. januar 2020]
- [Etiopias ambassade i London] (2017, 15. November). *Ethiopia begins civil registration for refugees*. London: Embassy of the Federal Democratic Republic of Ethiopia. Tilgjengelig fra <https://www.ethioembassy.org.uk/ethiopia-begins-civil-registration-for-refugees/> [lastet ned 27. januar 2020]
- Gebreselassie, E. (2019, 9. juli). Between peace and uncertainty after Ethiopia-Eritrea deal. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <https://www.aljazeera.com/indepth/features/peace-uncertainty-ethiopia-eritrea-deal-190708115216882.html> [lastet ned 27. januar 2020]
- Geiser, A. (2013, 22. november). *Äthiopien: Eritreische Flüchtlinge*. Bern: Schweizerische Flüchtlingshilfe. Tilgjengelig fra <http://www.refworld.org/pdfid/54c9f4524.pdf> [lastet ned 31. januar 2019]
- Governments of Ethiopia and Eritrea (2018, 9. juli). *Joint Declaration of Peace and Friendship between Eritrea and Ethiopia*. Asmara: Ministry of Information. Tilgjengelig fra <http://www.shabait.com/news/local-news/26639-joint-declaration-of-peace-and-friendship-between-eritrea-and-ethiopia> [lastet ned 27. januar 2020]
- Jeffrey, J. (2019, 6. februar). Ethiopia Juggles Refugees and Shoppers Coming from Eritrea Amid New Peace. *Inter Press Service News Agency*. Tilgjengelig fra <http://www.ipsnews.net/2019/02/ethiopia-juggles-refugees-shoppers-coming-eritrea-amid-new-peace/> [lastet ned 27. januar 2020]
- Landinfo (2016, 14. januar). *Temanotat Etiopia/Eritrea: Grensepassering, registrering og forhold for eritreiske flyktninger i Etiopia*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/03/Etiopia-Eritrea-temanotat-Grensepassering-registrering-og-forhold-for-eritreiske-flyktninger-i-Etiopia-140116-1.pdf> [lastet ned 27. januar 2020]
- Landinfo (2019, 2. april). *Respons Eritrea: Utreise*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2019/04/Eritrea-respons-Utreise-02042019-Oppdatert-versjon-4.pdf> [lastet ned 27. januar 2020]
- Landinfo (2020, 31. januar). *Temanotat Etiopia: Folkeregistrering og ID-dokumenter*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2020/01/Etiopia-temanotat-Folkeregistrering-og-ID-dokumenter-31012020.pdf> [lastet ned 6. februar 2020]

- Meseret, E. (2018, 28. Desember). Eritrea closes border crossings to Ethiopian travellers. AP. Tilgjengelig fra <https://www.apnews.com/b7fa82c0e4044624891bce3b8bd69e29> [lastet ned 27. januar 2020]
- Norwegian Refugee Council (2018, 10. oktober). *Thousands of families reunited one month after Ethiopia–Eritrea border reopens*. Norwegian Refugee Council. Tilgjengelig fra <https://www.nrc.no/news/2018/october/ethiopia---eritrea/> [lastet ned 27. januar 2020]
- Reuters (2018, 28. desember). Eritrea closes border crossing to Ethiopians, official and residents say. Reuters. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/article/us-ethiopia-eritrea/eritrea-closes-border-crossing-to-ethiopians-official-and-residents-say-idUSKCN1OR189> [lastet ned 27. januar 2020]
- Reuters (2019, 5. desember). Refugees in Ethiopia Grow Impatient for Right to Work. *Voice of America*. Tilgjengelig fra <https://www.voanews.com/africa/refugees-ethiopia-grow-impatient-right-work> [lastet ned 27. januar 2020]
- Shaban, A. (2019, 23. april). Eritrea shuts all borders with Ethiopia – unilaterally. *Africa News*. Tilgjengelig fra <https://www.africanews.com/2019/04/23/eritrea-shuts-all-borders-with-ethiopia-unilaterally/> [lastet ned 27. januar 2020]
- Signer, D. (2019, 20. februar). Flucht aus dem Kasernenstaat: Für viele Eritreer war der Friedensschluss mit Äthiopien wie der Fall der Berliner Mauer. *Neue Zürcher Zeitung*. Tilgjengelig fra <https://www.nzz.ch/international/flucht-aus-dem-kasernenstaat-ld.1458335> [lastet ned 17. desember 2019]
- Special Rapporteur on the situation of human rights in Eritrea (2019, 16. mai). *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Eritrea*. Genève: UN Human Rights Council. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/G1914037.pdf> [lastet ned 27. januar 2020]
- Teswa News (2018, 17. september). Tweet. Teswa News. Tilgjengelig fra <https://twitter.com/tesfanews/status/1041457820108025856> [lastet ned 27. januar 2020]
- UNHCR (2018a, 31. januar). *Adi-Harush Camp profile*. [s.l.]: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/62692> [lastet ned 27. januar 2020]
- UNHCR (2018b, 31. januar). *Mai-Aini Camp profile*. [s.l.]: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/62694> [lastet ned 27. januar 2020]
- UNHCR (2018c, 21. mars). *Hitsats Camp profile*. [s.l.]: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/62693> [lastet ned 27. januar 2020]
- UNHCR (2018d, 21. mars). *Shimelba Camp profile*. [s.l.]: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/62695> [lastet ned 27. januar 2020]
- UNHCR (2018e, 31. mars). *Aysaita Camp profile*. [s.l.]: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/63447> [lastet ned 27. januar 2020]
- UNHCR (2018f, 31. mars). *Barhale Camp profile*. [s.l.]: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://data2.unhcr.org/en/documents/details/63448> [lastet ned 27. januar 2020]
- UNHCR (2018). *Ethiopia Country Refugee Response Plan: January 2018 – December 2018*. Nairobi: UNHCR. Tilgjengelig fra https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/62986_0.pdf [lastet ned 27. januar 2020]
- UNHCR (2019). *Ethiopia Country Refugee Response Plan: January 2019 – December 2020*. Nairobi: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/67744> [lastet ned 27. januar 2020]

UNHCR (2020). *Ethiopia Country Refugee Response Plan: 2020 – 2021*. Nairobi: UNHCR.
Tilgjengelig fra <https://data2.unhcr.org/en/documents/download/73572> [lastet ned 28. januar 2020]

Woldie, E. (2019, 7. januar). Ethiopia, Eritrea reopen yet another border. *ESAT News*. Tilgjengelig fra <https://ethsat.com/2019/01/ethiopia-eritrea-reopen-yet-another-border/> [lastet ned 27. januar 2020]

Muntlige kilder

ARRA, dvs. Agency for Refugees and Returnees Affair (2018a), møte i Shire, 2. november 2018.

ARRA (2018b), møte i Endabaguna, 2. november 2018.

ARRA (2018c), møte i Rama, 2. november 2018.

ARRA (2019), møte i Addis Abeba, 2. september 2019.

Kilde A, representant for en internasjonal organisasjon. Møte i Addis Abeba, 31. oktober 2018.

Kilde B, representant for en internasjonal organisasjon. Møte i Addis Abeba, 1. november 2018.

Kilde C, representant for en internasjonal organisasjon. Møte i Addis Abeba, 1. november 2018, samt telefonsamtaler 12. mars 2019 og 26. november 2019.

Kilde D, representant for en statlig organisasjon. Telefonsamtale 12. mars 2019 og e-post 15. august 2019.

Kilde E, representant for en internasjonal organisasjon. Møter i Addis Abeba, 6. november 2018 og 6. september 2019, samt telefonsamtale 28. februar 2019.

Kilde F, lokal representant for en internasjonal organisasjon. Møte i Aksum, 2. november 2018.

Kilde G, representant for ambassade 1. Møte i Addis Abeba, 5. november 2018.

Kilde H, representant for ambassade 2. E-post 26. mars 2019.

Kilde I, representanter for ulike ambassader, korrespondanse vedlagt i e-post 30. januar 2020.

Kilde J, representant for ambassade 3, e-post 3. februar 2019, vedlagt i e-post 4. februar 2020.

Nyankomne eritreere i Rama, samtaler i Rama, 2. november 2018.

Nyankomne eritreere i Addis Abeba, samtaler i Addis Abeba, 5. og 6. november 2018.

© Landinfo 2020

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.